સ્વ. ભાઈ ખરચુ ઉર્ફે (નાનાલાલ)

સ્મારક ગ્રંથ.

# नमो वितरागाय

# श्री सामायक सूत्र;

(मूल तथा विधि सहित)

મનાનુંપુર્વિ—અને ઉપદેશી છપ્પા તથા

હિત વચનો વગેરે

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શા. વિઠલદાસ વાલજી

સુતારશેરી—ભાવનગર,

પ્રત ૧૦૦૦,

મુલ્ય—અમુલ્ય

| જન્મ | સ્વર્ગવાસ |
| --- | --- |
| વદી ૪ | ભાદરવા સુદી ૪ |
| ૧૯૬૬ | સં. ૧૯૭૫ |

# નીત્ય સ્મરણાર્થે શુદ્ધ વચનામૃત.

પરમ કૃપાળુ "પરમાત્મા" જે જે વખતે જે જે સ્થિતિમાં રાખે તેમાં સંતોષ માનવો તેમજ સત્ય અને નીતિના માર્ગે ચાલવા પ્રયત્ન કરવો.

દુનીયા ગમે તે કહે પરંતુ હું સત્યનો માર્ગ છોડી અધર્મ અને અનીતિના પંથે કદાપી જનાર નથી. દુન્યાની મને લેશ-માત્ર પરવા નથી. હું એવા ક્ષણીક સુખ વૈભવને ઠોકરે મારૂં છું. મારૂં શું થશે તેની ચિન્તા બીજાઓને કરવાની નથી.

---

આ પુસ્તક મુંબઇ નં. ૯૩ ચીંચપોકલી પરેલ રોડ પર લેડી નોર્થકોટ હિન્દુ ઓર્ફનેજ કે. એન. સેલર પ્રેસમાં જાદવજી પીતાંબર ઠકરે છાપ્યું છે અને મુંબઇ નં. ૩ માંડવી ખોજા ગલીને નાકે શા. પરમાણુંદાસ છોટાલાલની કુંપનીમાંથી શા. વીઠલદાસ વાલજીએ પ્રસિધ્ધ કર્યું છે.

**ઘાડે મુખે અને દીવાને અજવાળે
વાંચવું નહી.**

# સામાયકસૂત્રમ્.

## પાઠ ૧—લો પરમેષ્ઠિ નમસ્કારનો.

ામો અરિહંતાણં ॥૧॥ નમો સિદ્ધાણં
। નમો આયરિઆણં ॥ ૩ ॥ નમો
ઝાયાણં ॥ ૪ ॥ નમો લોએ સવ્વસા-
॥ ૫ ॥ ૧ ॥

## પાઠ ૨ જો—ગુરૂવંદનાનો.

—— તિખ્ખુત્તા, આયાહિણં પયાહિણં, વં-
દામિ, નમંસામિ, સક્કારેમિ, સમ્માણેમિ,
કલ્લાણં, મંગલં, દેવયં, ચેઇયં, પજ્જુ-
વાસામિ ॥ ૨ ॥

——×✱×——

## પાઠ ૩ જો—ઈરિયા વહિયાનો.

(આવતા જતાં લાગેલા પાપથી નિવર્તવાનો)

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, ઇરિયાવહિયાએ, વિરાહણાએ, ગમણાગમણે, પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઉસાઉતિંગ પણગ દગ મટ્ટી મક્કડા સંતાણાસંક્કમણે, જે મે જીવા વિરાહિયા, એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિં-દિયા, અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘા-ઇયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓઠાણં સંક્કામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૩ ॥

———×❋×———

## પાઠ ૪ થો—તસ્સ ઉત્તરીનો.

( કાઉસગ્ગના આગાર બતાવવાનો. )

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં, પાયચ્છિત્ત-કરણેણં, વિસોહીકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં,

પાવાણં કમ્માણં નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામી કાઉસ્સગ્ગં અન્નથ્થ ઉસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણ, છીએણં, જંભાઇએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલિએ, પિત્તમુચ્છાએ, સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિઠિસચાલેહિં, એવમાઇએહિં, આગારેહિં અભગ્ગો, અવિરાહિઓ, હુજજમે કાઉસ્સગ્ગો, જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં, નમોક્કારેણં, ન પારેમિ, તાવકાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં, અપ્પાણં, વોસિરામિ. ॥ ૪ ॥

---

## પાઠ ૫ મો—લોગસ્સનો.

### ( જીન સ્તુતિ કરવાનો )

લોગસ્સ ઉજ્જોયગરે, ધમ્મતિથ્થયરે જિણે ॥ અરિહંતે કિત્તઇસ્સં, ચઉવીસંપિ કેવલી ॥ ૧ ॥ ઉસભમજિયં ચ વંદે, સભ-

વમભિનંદણં ચ સુમઇં ચ ॥ પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે ॥ ૨ ॥ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જં ચ ॥ વિમલમણં તંચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ ॥ ૩ ॥ કુંથું અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ ॥ વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ ॥ ૪ ॥ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુયરયમલા પહીણ જરમરણા ॥ ચઉવીસંપિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ ॥ ૫ ॥ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા ॥ આરૂગ્ગં બોહિલાભં, સમાહિવરમુત્તમં દિંતુ ॥ ૬ ॥ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઇચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા ॥ સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધં મમ દિસંતુ ॥ ૭ ॥ ૫ ॥

—:*:—

પાઠ ૬ ઠ્ઠો—સામાયક આદરવાની વિધિનો.

દ્રવ્ય થકી સાવજ્જ જોગનાં પચ્ચખાણ ॥ ૧ ॥ ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે ॥ ૨ ॥ કાલ થકી બે ઘડી ઉપરાંત ન પાળું ત્યાં સુધી ॥ ૩ ॥ ભાવ થકી છ કોટિએ પચ્ચખાણ ॥ ૪ ॥ કરેમિ ભંતે સામાઇયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસ્સામિ, દુવિહં તિવિહેણં ન કરેમિ, નકારવેમિ, મણસા, વયસા, કાયસા, તસ્સ ભંતે, પડિક્કમામિ, નિંદામિ ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૬ ॥

પાઠ ૭ મો—નમોથ્થુણંનો.

નમોથ્થુણં, અરિહંતાણં, ભગવંતાણં, આઇગરાણં, તિથ્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં, પુરિસુત્તમાણં પુરિસસીહાણં, પુરિસવરપુંડરીઆણં, પુરિસવરગંધહથ્થીણં, લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં, લોગપઇવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં, અભ-

યદયાણં, ચખ્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણુદયાણં, જીવદયાણં, બોહિદયાણં, ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસિયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં ધમ્મવરચાઉરંત ચક્કવટ્ટીણં, દીવોતાણં, સરણગઈપઈઠા, અપ્પડિહયવરનાણદં સણુધરાણં, વિઅટ્ટછઉમાણં, જીણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહિયાણં, મુત્તાણં મોયગાણં, સવ્વન્નૂણં, સવ્વદરિસિણં, સિવનયલ મરૂયમણંતમખ્ખય મવ્વાબાહ મપુણરાવંત્તિં, સિદ્ધિગઈનામધેયં, ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જીણાણં જીઅભયાણં. ॥ અક્ષર ૨૭૮ ॥ ૭ ॥

—xox—

પહેલું નમોથ્થુણં શ્રી સિદ્ધભગવંતજીને કરવાનું છે ॥ બીજું નમોથ્થુણં શ્રી અરિહંત દેવને કરવાનું છે તમા એવી

રીતે સમજવાનું કે—પહેલા નમોથ્થુણુંની માફકજ પહેલેથી "સિદ્ધિગઇનામધેયં" શબ્દ સુધી કહેવું અને "ઠાણુ સંપત્તાણું" શબ્દના બદલે "ઠાણું સંપાવિઉં કામાણું" શબ્દ બોલવો અને ત્યાર પછીના શબ્દ બોલવા નહિ.

ત્રીજું નમોથ્થુણું—વર્તમાનકાલના સ્વધર્માચાર્યને કરવાનું છે તે એવા રીતે કે—માહારા ધર્મગુરૂ, ધર્માચાર્ય, ધર્મોપદેશક, સમ્યકત્વરૂપી બોધિબીજનાં દાતાર, જીનશાસનનાં શણગાર, એહવી અનેક સર્વ શુભોપમાએ બિરાજમાન પૂજયજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૮ (જે જેના ગુરૂ હોય તેનું નામ લઇને) સ્વામીજી આદિ, સાધુ સાધ્વીજી ગુર્વાદિકની આજ્ઞા પ્રમાણે જ્યાં જ્યાં વિચરે છે, ત્યાં ત્યાં તેઓને મારી સમય સમયની વંદના હોજો.

## પાઠ ૮ મો—સામાયક પાળવાની વિધિનો.

એહવા નવમાં સામાયક વ્રતના પંચ આઇયારા જાણિયવ્વા ન સમાયરિયવ્વા તંજહા તે આલોઉં, મણ દુપ્પડિહાણે ॥ ૧ ॥ વયદુપ્પડિહાણે ॥ ૨ ॥ કાયદુપ્પડિહાણે ॥ ૩ ॥ સામાઇયસ્સ સઈ અકરણયાએ ॥૪॥ સામાઇયસ્સ અણુવઠિયસ્સ કરણયાએ ॥ ૫ ॥ એ પાંચ અતિચાર માંહિલો જે કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તો, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૧ ॥ સામાયક સમકાએણું, ન ફાસિયં, ન પાલિયં, ન તિરિય, ન કિટ્ટિયં, ન સોહિયં, ન આરાહિયં, આણાએ અણુપાલિતા ન ભવઇ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૨ ॥ સામાયકમાં, દશમનનાં, દશવચનનાં, બારકાયાનાં; એ બત્રીશ દોષ માંહિલો, જે કોઇ દોષ લાગ્યો હોય તો, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૩ ॥

સામાયકમાં-સ્ત્રીકથા ॥ ૧ ॥ ભક્તકથા ॥ ૨ ॥ દેશકથા ॥ ૩ ॥ રાજકથા ॥ ૪ ॥ એ ચાર કથા માંહિલી જે કોઇ કથા કરી હોય તો, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૪ ॥

સામાયકમાં-આહારસંજ્ઞા ॥ ૧ ॥ ભયસંજ્ઞા ॥ ૨ ॥ મૈથુનસંજ્ઞા ॥ ૩ ॥ પરિગ્રહસંજ્ઞા ॥ ૪ ॥ એ ચાર સંજ્ઞા માંહિલી, સંજ્ઞા કરી હોય તો, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૫ ॥

સામાયક-વિધિએ લીધું, વિધિએ પાલ્યું, વિધિ કરતા અવિધિ થઇ હોયતો, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૬ ॥

સામાયકમાં-અતિક્રમ ॥ ૧ ॥ વ્યતિક્રમ ॥ ૨ ॥ અતિચાર ॥ ૩ ॥ અણાચાર ॥ ૪ ॥ જાણતાં, અજાણતાં, મને, વચને, કાયાએ કરી કોઇ દોષ લાગ્યો હોયતો, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૭ ॥

સામાયકમાં–કાનો, માત્રા, મીંડી, પદ, અક્ષર, ઓછો, અધિક, વિપરીત, ભણાણો હોયતો અનંતસિદ્ધ કેવળી ભગવંતની સાખે, મારૂરે મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૮ ॥ ૮ ॥

## ઇતિ સામાયક સૂત્રં સંપુર્ણં.

——:×:——

## સામાયક વ્રતની વિધિ.

પ્રથમ મુહુપતિ જોઇને બાંધવી, પાથરણું તપાસી પાથરવું. ગુચ્છો રજોહરણ તપાસીને રાખવા, પહેરવા ઓઢવાનાં બે કપડા સાફ રાખવા, પાથરણાપર બેસી સામાયકવ્રત આદરતી વખતે પાઠ ૧ લા થી પાઠ ૪ થા સુધી બોલી જવા, પછી પાઠ ૩ જા તથા પાઠ ૧ લા નો કાયોત્સર્ગ કરવો ત્યાર પછી પાઠ ૫ મો બોલીને સામાયક માટે ગુરૂ મહારાજની સવિનય આજ્ઞા લઇ પાઠ ૬ ઠો બોલવો. (ગુરૂ હાજર ન હોયતો

ઇશાનકોણ સન્મુખ શ્રી સિમંધર સ્વામીને વંદના કરી તેમની આજ્ઞા લેવી ) ત્યાર પછી પાઠ ૭ મા માં બતાવ્યા પ્રમાણે ત્રણ "**नमोथ्थुणं**" અને નવકાર મંત્ર બોલવા.

સામાયકનો સમય પૂર્ણ થયે પ્રથમ પાંચ પાઠ સુધીની ક્રિયા બધી ઉપર પ્રમાણે કરવી. ગુરૂની આજ્ઞા લેવાની હોતી નથી. તેથી આગળ છઠ્ઠા પાઠને બદલે **પાઠ ૮** મો બોલવો પછી ત્રણ "**नमोथ्थुणं**" બોલીને નમસ્કાર મંત્રનો ત્રણ વખત ઉચ્ચાર કરવાથી સામાયકવ્રત પૂર્ણ થાય છે.

## શ્રી સામાયક સૂત્ર સમાપ્ત.

આ પુસ્તક અમારા ચી. સ્વર્ગસ્થ ભાઇ બચ્ચુ ઉર્ફે ( નાનાલાલ ) ના સ્મર્ણાર્થે જૈનોમાં મફત વહેંચવા માટે છપાવવામાં આવેલ છે માટે આ પુસ્તકની અસાતના ન થાય તેવી રીતે ધર્મ ધ્યાનમાં વાપરવા વીનંતી છે.

લી. શા વીઠલદાસ વાલજી.

## ચોપાઈ.

અનુપૂર્વીગણજયોજોય, છમાસી તપનું
ફલ હોય,
સંદેહ નવ આણો લગાર, નીર્મલ મને
જપો નવકાર. ૧.
શુદ્ધ વસ્ત્રે મરી વીવેક, દીન દીન પ્રત્યે
ગણવી એક,
એમ આનુ પૂર્વિ ગણે, તે પાંચસે
સાગરના પાપન હણે. ૨.

—:×:—

## છપ્પો.

એક અક્ષર નવ કારનો, શુધ ગણે
જે સાર,
તે બાંધે શુભ દેવનું, આયુષ્ય
અપરંપાર. ૧.
ઓગણીસ લાખ ત્રેસઠ હજાર, બસેં
બાસઠ પળ,
ત્યાંહાં સુધી તે ભોગવે, નવકાર
મંત્રનું ફળ. ૨.

અશુભ કર્મ કે હરણકું, મંત્ર
બડો નવકાર,
વાણી દ્વાદસ અંગમેં, દેખ લીયો
તત્વસાર. ૩.

—:×:—

# શ્રી અનાનું પુર્વિ આરંભ
# શ્રી નવકાર મંત્ર અર્થ સહિત

પાઠ. અર્થ.

૧. નમો અરિહંતાણં-કર્મ રૂપી વેરીને જીત્યા છે તેમને નમસ્કાર હોજો.

૨. નમો સિદ્ધાણં-સકળ કાર્ય સિદ્ધ કર્યાં છે તેમને નમસ્કાર હોજો.

૩ નમો આયરિયાણં-છત્રીસ ગુણે કરી સહિત એવા આચારજને નમસ્કાર હોજો.

૪ નમો ઉવજઝાયાણં-પચીસ ગુણે કરી સહિત ભણેને ભણાવે એવા જે ઉપાધ્યાયજી તેમને

નમસ્કાર હોજો.

| | |
|---|---|
| ૫ નમોલોએ સવ્વ સાહૂણં | લોકને વિષે જઘન્ય બે હજાર ક્રોડ સાધુ ઉત્કૃષ્ટા નવ હજાર ક્રોડ સાધુતે સર્વને નમસ્કાર હોજો. |

## આ અનાનુ પુર્વિ ગણવાનીં સમજણ.

જયાં ૧ છે તે-નમો અરિહંતાણં જાણવું
જયાં ૨ છે તે-નમો સિદ્ધાણં જાણવું
જયાં ૩ છે તે-નમો આયરિયાણં જાણવું
જયાં ૪ છે તે-નમો ઉવજઝાયાણં જાણવું
જયાં ૫ છે તે-નમોલોએ સવ્વસાહૂણં જાણવું

એ રીતે ઉલટ પાલટ (અવલાસવળા) આંકડા આવે તેને ઉપરની સમજણ પ્રમાણે ચિત્ત સ્થિર રાખીને ગણાવા.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૧ | ૨ | ૩ | ૪ | ૫ |
| ૧ | ૨ | ૩ | ૫ | ૪ |
| ૧ | ૨ | ૪ | ૩ | ૫ |
| ૧ | ૨ | ૪ | ૫ | ૩ |
| ૧ | ૨ | ૫ | ૩ | ૪ |
| ૧ | ૨ | ૫ | ૪ | ૩ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૧ | ૩ | ૨ | ૪ | ૫ |
| ૧ | ૩ | ૨ | ૫ | ૪ |
| ૧ | ૩ | ૪ | ૨ | ૫ |
| ૧ | ૩ | ૪ | ૫ | ૨ |
| ૧ | ૩ | ૫ | ૨ | ૪ |
| ૧ | ૩ | ૫ | ૪ | ૨ |

નવકાર મંત્રના ફળથી શ્રીપાલ રાજા રાજ્ય રિદ્ધિ પામ્યો માટે નવકારનું ફળ મહત્વ છે માટે દરરોજ નવકાર મંત્ર ગણવા. ૧

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૧ | ૪ | ૨ | ૩ | ૫ |
| ૧ | ૪ | ૨ | ૫ | ૩ |
| ૧ | ૪ | ૩ | ૨ | ૫ |
| ૧ | ૪ | ૩ | ૫ | ૨ |
| ૧ | ૪ | ૫ | ૨ | ૩ |
| ૧ | ૪ | ૫ | ૩ | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૧ | ૫ | ૨ | ૩ | ૪ |
| ૧ | ૫ | ૨ | ૪ | ૩ |
| ૧ | ૫ | ૩ | ૨ | ૪ |
| ૧ | ૫ | ૩ | ૪ | ૨ |
| ૧ | ૫ | ૪ | ૨ | ૩ |
| ૧ | ૫ | ૪ | ૩ | ૨ |

દાન કરવાથી જેવા હાથ શોભે છે તેવા સોનાનાં કડાં પહેરવાથી શોભતા નથી અને મીઠા વચન બોલવાથી જેવું મુખ શોભે છે તેવું પાન ચાવ્યાથી શોભતું નથી. ૨

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૨ | ૧ | ૩ | ૪ | ૫ |
| ૨ | ૧ | ૩ | ૫ | ૪ |
| ૨ | ૧ | ૪ | ૩ | ૫ |
| ૨ | ૧ | ૪ | ૫ | [illegible] |
| ૨ | ૧ | ૫ | ૩ | ૪ |
| ૨ | ૧ | ૫ | ૪ | ૩ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૨ | ૩ | ૧ | ૪ | ૫ |
| ૨ | ૩ | ૧ | ૫ | ૪ |
| ૨ | ૩ | ૪ | ૧ | ૫ |
| ૨ | ૩ | ૪ | ૫ | ૧ |
| ૨ | ૩ | ૫ | ૧ | ૪ |
| ૨ | ૩ | ૫ | ૪ | ૧ |

નિરંતર જીવ હયામાં સ્મરણ કરવું. શ્રોત, ચક્ષુ, ઘ્રાણ, રસ અને સ્પર્શ; એ પાંચ ઇંદ્રિયોને દમવી અને સત્ય વચન બોલવું; એજ ખરેખર ધર્મનું રહસ્ય છે. ૩

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૨ | ૪ | ૧ | ૩ | ૫ |
| ૨ | ૪ | ૧ | ૫ | ૩ |
| ૨ | ૪ | ૩ | ૧ | ૫ |
| ૨ | ૪ | ૩ | ૫ | ૧ |
| ૨ | ૪ | ૫ | ૧ | ૩ |
| ૨ | ૪ | ૫ | ૩ | ૧ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૨ | ૫ | ૧ | ૩ | ૪ |
| ૨ | ૫ | ૧ | ૪ | ૩ |
| ૨ | ૫ | ૩ | ૧ | ૪ |
| ૨ | ૫ | ૩ | ૪ | ૧ |
| ૨ | ૫ | ૪ | ૧ | ૩ |
| ૨ | ૫ | ૪ | ૩ | ૧ |

બ્રહ્મચર્યનું ખંડન ન કરવું, કુશીળિયાની સાથે ન રહેવું અને ગુરૂના વચનને ઉલ્લંઘન ન કરવું, એ ત્રણે જૈન ધર્મના યતિ ધર્મનો પરમાર્થ છે. ૪

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૩ | ૧ | ૨ | ૪ | ૫ |
| ૩ | ૧ | ૨ | ૫ | ૪ |
| ૩ | ૧ | ૪ | ૨ | ૫ |
| ૩ | ૧ | ૪ | ૫ | ૨ |
| ૩ | ૧ | ૫ | ૨ | ૪ |
| ૩ | ૧ | ૫ | ૪ | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૩ | ૨ | ૧ | ૪ | ૫ |
| ૩ | ૨ | ૧ | ૫ | ૪ |
| ૩ | ૨ | ૪ | ૧ | ૫ |
| ૩ | ૨ | ૪ | ૫ | ૧ |
| ૩ | ૨ | ૫ | ૧ | ૪ |
| ૩ | ૨ | ૫ | ૪ | ૧ |

માતા મરીને સ્ત્રી થાય છે, સ્ત્રી મરીને માતા થાય છે, બ્હેન મરીને દીકરી થાય છે, અને દીકરી મરીને બ્હેન અને વળી સ્ત્રી પણ થાય છે એવો આ સંસારનો સ્વભાવ છે. ૫

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૩ | ૪ | ૧ | ૨ | ૫ |
| ૩ | ૪ | ૧ | ૫ | ૨ |
| ૩ | ૪ | ૨ | ૧ | ૫ |
| ૩ | ૪ | ૨ | ૫ | ૧ |
| ૩ | ૪ | ૫ | ૧ | ૨ |
| ૩ | ૪ | ૫ | ૨ | ૧ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૩ | ૫ | ૧ | ૨ | ૪ |
| ૩ | ૫ | ૧ | ૪ | ૨ |
| ૩ | ૫ | ૨ | ૧ | ૪ |
| ૩ | ૫ | ૨ | ૪ | ૧ |
| ૩ | ૫ | ૪ | ૧ | ૨ |
| ૩ | ૫ | ૪ | ૨ | ૧ |

ધન ઘેરજ રહી જાય છે, બાંધવોનો સમુહ સ્મશાન ભુમિથી પાછો ફરે છે, માત્ર જીવ એકલો પોતાનાં કરેલાં કર્મ પોતે એકલોજ ભોગવે છે. ૬

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૪ | ૧ | ૨ | ૩ | ૫ |
| ૪ | ૧ | ૨ | ૫ | ૩ |
| ૪ | ૧ | ૩ | ૨ | ૫ |
| ૪ | ૧ | ૩ | ૫ | ૨ |
| ૪ | ૧ | ૫ | ૨ | ૩ |
| ૪ | ૧ | ૫ | ૩ | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૪ | ૨ | ૧ | ૩ | ૫ |
| ૪ | ૨ | ૧ | ૫ | ૩ |
| ૪ | ૨ | ૩ | ૧ | ૫ |
| ૪ | ૨ | ૩ | ૫ | ૧ |
| ૪ | ૨ | ૫ | ૧ | ૩ |
| ૪ | ૨ | ૫ | ૩ | ૧ |

સુખ દુઃખ, ચડતી પડતી, લાભ અલાભ, અને જીવવું મરવું સર્વે કર્મે કરીને પ્રાપ્ત થાય છે તે બાબત ધૈર્યવાન હર્ષ તથા શોચ કરતા નથી. ૭

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૪ | ૩ | ૧ | ૨ | ૫ |
| ૪ | ૩ | ૧ | ૫ | ૨ |
| ૪ | ૩ | ૨ | ૧ | ૫ |
| ૪ | ૩ | ૨ | ૫ | ૧ |
| ૪ | ૩ | ૫ | ૧ | ૨ |
| ૪ | ૩ | ૫ | ૨ | ૧ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૪ | ૫ | ૧ | ૨ | ૩ |
| ૪ | ૫ | ૧ | ૩ | ૨ |
| ૪ | ૫ | ૨ | ૧ | ૩ |
| ૪ | ૫ | ૨ | ૩ | ૧ |
| ૪ | ૫ | ૩ | ૧ | ૨ |
| ૪ | ૫ | ૩ | ૨ | ૧ |

દાન, સિયળ તપ અને ભાવ એ ચાર પોતાના હિતાર્થે કરી ઠરીને કરવાં કારણ કે તે પરભવ જુવાબ દેનારી પોતાની ખાસ ઉપયોગી મરી છે.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૫ | ૧ | ૨ | ૩ | ૪ |
| ૫ | ૧ | ૨ | ૪ | ૩ |
| ૫ | ૧ | ૩ | ૨ | ૪ |
| ૫ | ૧ | ૩ | ૪ | ૨ |
| ૫ | ૧ | ૪ | ૨ | ૩ |
| ૫ | ૧ | ૪ | ૩ | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૫ | ૨ | ૧ | ૩ | ૪ |
| ૫ | ૨ | ૧ | ૪ | ૩ |
| ૫ | ૨ | ૩ | ૧ | ૪ |
| ૫ | ૨ | ૩ | ૪ | ૧ |
| ૫ | ૨ | ૪ | ૧ | ૩ |
| ૫ | ૨ | ૪ | ૩ | ૧ |

જેમ સારા વૈદ્યના કહેવા પ્રમાણે ચાલવાથી વ્યાધિનો નાશ થાય છે તેમજ સુગુરૂના વચન પ્રમાણે ચાલવાથી જન્મ મરણરૂપ ભાવ વ્યાધિનો નાશ થાય છે. ૯

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૫ | ૩ | ૧ | ૨ | ૪ |
| ૫ | ૩ | ૧ | ૪ | ૨ |
| ૫ | ૩ | ૨ | ૧ | ૪ |
| ૫ | ૩ | ૨ | ૪ | ૧ |
| ૫ | ૩ | ૪ | ૧ | ૨ |
| ૫ | ૩ | ૪ | ૨ | ૧ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૫ | ૪ | ૧ | ૨ | ૩ |
| ૫ | ૪ | ૧ | ૩ | ૨ |
| ૫ | ૪ | ૨ | ૧ | ૩ |
| ૫ | ૪ | ૨ | ૩ | ૧ |
| ૫ | ૪ | ૩ | ૧ | ૨ |
| ૫ | ૪ | ૩ | ૨ | ૧ |

સંસારમાં જન્મ, જરા, મરણનું રોગ અને શોકને લીધે સુખ નથી તેમ છતાં મિથ્યાત્વથી આંધળા થયેલા જીવોશ્રી જિનેશ્વરના ઉત્તમ ધર્મને નથી કરતા. ૧૦

એહ અનાનુ પૂર્વિ સાર,
ઓલીચઢતાં અંકવિચાર; ૧
સ્થિર મનથી જે ધ્યાનજ ધરે,
તે સંસાર સોહેલો તરે; ૨

---

## હિતકારી વચનો,

દયા પાળવી, પ્રીતિકારી વચન બોલવું, વિનય કરવો, દાન દેવું અને પરગુણ ગૃહણ કરવો એ અમુલ્ય વશીકરણ મંત્ર છે. ૧૧

જીવિત જળનાં પરપોટા જેવું છે, લક્ષ્મિ અસ્થિર છે, દેહ ક્ષણ ભંગુર છે તેમજ કામ ભોગ તુચ્છ અને ઘણાજ દુ:ખનું કારણ છે. ૧૨

સંસારમાં સર્વે દેવતા થયા છે, સર્વે મનુષ્યો અને તિર્યંચો થયા છે અને સર્વે અનંતીવાર નરકની જવાળામાં ઉત્પન્ન થયા છે. ૧૩

શાંતિ જેવું બીજું તપ નથી, સંતોષ જેવું સુખ નથી, તૃષ્ણા જેવી બીજી કોઇ વ્યાધિ નથી, અને દયા જેવો બીજો કોઇ ધર્મ નથી. ૧૪

અતિધન પ્યારૂં લાગતું હોય પણ અનીતિ કરી લેવું નહીં કારણકે સોનાની છરી કાંઇ પેટમાં મરાતી નથી. ૧૫

કટું વાક્ય, કટુ મતિ, કૃપણુતા અને કુટિલતાએ ચાર મોટા દુર્ગુણો જ્યારે દુર થશે ત્યારેજ તમને ખરેખરી રીતે ધર્મની પ્રાપ્તિ થશે. ૧૬

હા ! હા ! આ સંસાર અતિ કષ્ટે ભરેલો છે ?

કર્મ સંવિત અતિબળવાન છે જેનાથી વિચીક્ષણ માણસો મરીને એકેંદ્રિય થાય છે. ૧૭

એવો અપૂર્વ જન્મ કે દેહ કોઇ નથી કે જેને ભવ પરિ પાટીમાં ભમતા જીવે નિશ્ચે ગૃહણુ કરીને પાછો મુકયો નથી. ૧૮

અજ્ઞાન એજ ખરેખરૂં કષ્ટ છે અજ્ઞા. નથી વધારે કષ્ટ કાંઇ નથી, જેનાથી આવરેલાં-ઢંકાયેલાં જીવો અપાર ભવસાગરમાં ભમે છે. ૧૯

જે પ્રાણી વેસ્યામાં આશકત હોય, તેવા પ્રાણીના કુળનો નાશ થાય અર્થાત તેનુ કુળ વૃદ્ધિ પામે નહીં ૨૦

---

**શ્રી નવકાર ગણવાના ફળના છપ્પા.**

નિત્ય ગણેનવકાર, સુખ સંપદાતે પામે;
નિત્ય ગણે નવકાર, દુઃખ દાલીદ્રતે વામે;
નિત્ય ગણેનવકાર, જસ મહીમા જગ વાધે;
નિત્ય ગણે નવકાર, સુરગતી તે સાધે;
નિત્ય નવકારગણુ નારને, આફત કદી આવે નહી; ૧

મંત્ર ખરો નવકાર, તંત્ર તેતો પણ ખોટું;
મંત્ર ખરો નવકાર, વસીકરણ પાપજ મોટું;
મંત્ર ખરો નવકાર, ધાર્યું કામ સિદ્ધ કરાવે,
મંત્ર ખરો નવકાર, મનોરથ સફળ ફળાવે;
મંત્ર ખરા નવકારને, તે આગળ બીજો
કો નહી; ૨

## શ્રી ચોવીશ તીર્થંકરનાં નામ.

૧ શ્રી રૂષભ દેવ સ્વામી
૨ શ્રી અજીત નાથ સ્વામી
૩ શ્રી સંભવનાથ સ્વામી
૪ શ્રી અભિનંદન સ્વામી
૫ શ્રી સુમતિનાથ સ્વામી
૬ શ્રી પદ્મપ્રભુ સ્વામી
૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સ્વામી
૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી
૯ શ્રી સુવિધિનાથ સ્વામી
૧૦ શ્રી શીતળનાથ સ્વામી

૧૧ શ્રી શ્રેયાંશનાથ સ્વામી
૧૨ શ્રી વાસુપુજ્ય સ્વામી
૧૩ શ્રી વીમળનાથ સ્વામી
૧૪ શ્રી અનંતનાથ સ્વામી
૧૫ શ્રી ધર્મનાથ સ્વામી
૧૬ શ્રી શાંતીનાથ સ્વામી
૧૭ શ્રી કુંથુંનાથ સ્વામી
૧૮ શ્રી અરનાથ સ્વામી
૧૯ શ્રી મલ્લિનાથ સ્વામી
૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી
૨૧ શ્રી નમીનાથ સ્વામી
૨૨ શ્રી નેમીનાથ સ્વામી
૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામી
૨૪ શ્રી મહાવીર સ્વામી.

શ્રી મહાવીર સ્વામી પોત્યા નિરવાણ ગોતમ સ્વામી કેવળજ્ઞાન; એ ચોવીશાનું લીજે નામ જેથી ફળે વાંછિત કામ. ॥૧॥

# આત્મ હિત સજઝાય.

મારૂ મારૂ મતકર જીવતું, જગમાં નહીં
તારૂં કોયરે;
આપ સ્વાર્થે સહુ મિલ્યા, હૃદય વિચારીને
જોયરે. ૧ મારૂ
દિન દિન આયુ ઘટે તાહરૂં, જીમ જળ
અંજળી હોયરે;
ધર્મની વેળા નાવે ઢુંકડો, કવણ ગતિ
તાહરી હોયરે. ૨ મારૂ
રમણી શું રંગે રાચે રમે, કાંઇ લીચે
બાવળ બાથરે.
તન ધન યોવન થીર નહીં, પર ભવ
નાવે તુજ સાથરે. ૩ મારૂ
એક ઘરે ધવળ મંગળ હુવે, એક ઘરે
રોવે બહુ નારરે
એક રામા રમે કંથ શું, એક છોડે
સકળ શણગારરે. ૪ મારૂ

એક ઘર સહુ મિલી બેસતાં, નિત્ય નિત્ય
કરતાં વિલાસરે
તે રે સાજનીયા ઊઠી ગયા, થીર ન રહ્યો
એક વાસરે. ૫ મારૂ
એવું સ્વરૂપ સંસારનું, ચેતો ચેતો જીવ
ગમારરે
દશ દૃષ્ટાંતે દોહિલો, પામવો મનુષ્ય
અવતારરે. ૬ મારૂ
હર્ષ વિજય કહે એહવું, જે ભજે જીન
પદ રંગરે
તે નર નારી વેગે વરે, મુકિત વધુ કેરા
સંગરે. ૭ મારૂં.

---

## જ્ઞાનના દુહા.

આવ્યો છે જીવ એકલો, જાશે એકાએક;
કાચે ભરોંસે કાંઇ રહો, સમજો આણી
વીવેક. ૧.
ચોરાસીમેં ભટકતા, પામ્યો મનુષ્ય
અવતાર;

ચેત શકે તો ચેતલે, નહી તો ફેરો
ચોરાશી તયાર. ૨.
ધર્મ ધર્મ સહુકો કરે, મર્મ ન
જાણે કોય;
જાવ ન જાણે જીવની, તો ધર્મ કયાં
થકી હોય. ૩.
ધર્મ વાડીએ ન નીપજે, ધર્મ હાટે
ન વેચાય;
ધર્મ શરીરે નીપજે, જે કહ્યુ કીનો જાય. ૪.
ધન અનંતીવાર પામીઓ, ધર્મજ
પાયો નાહી;
હૂવે હાળીદ્રી શાશ્વતા, કીશી ગણુતરી
માંહી. ૫.
ધનવંતનેહી દુઃખ છે, નીરધનીયાને દુઃખ;
અંતર જ્ઞાન વીચાર હયો, સમતા
પકડયા સુખ. ૬.
જ્ઞાન સમો કો ધન નહી, સમતા સમો

જીવીત સમી આશા નહી, લોભ સમો
નહી દુઃખ. ૭.

જે ઘરે સાધુ ન સંચરે, કરશું ન
હેવે દાન;

તે ઘર ઉકેરડા સરખો, કે જાણે
શમશાન. ૮.

જે ઘરે સાધુ સંચરે, કરશું હેવે દાન;
તે ઘર નંદન વનજીસો, કે જાણે દેવ
વિમાન. ૯.

કલ્યાણ રાગ.

અરિહંત ઇશ્વરા પ્રભુ, સદ્‌ગુણે ભર્યા
દાસ તણી આ વિનંતિ, દિલ ધરો જરા
અરિહંત ૧

અપરાધી છું આપ તણો હું, નિત્ય નમાવું
શિષ, પાપ તણો મેં પાર ન રાખ્યો માફ
કરો હે ઇશ. અરિહંત ૨

વિષરૂપ વિષયનો મેં તો, અહોનિશ કીધો
આહાર, નિંદા નામે નિત્ય ગ્રહુ છું, કેમ

ઉતરૂં ભવપાર? અરિહંત ૩
સત્યવાદી શિયળવંતીના, શિયળ કીધાં મેં
ભંગ, ખોટી ઇચ્છા મનમાં રાખી, દોષ
ચડાવ્યો અંગ. અરિહંત ૪
કુડ કપટનાં કામ કરીને, ભરિયું પાપી
પેટ, દયા નીતિનો દાટ વાળીને, ખાલી
કીધી ઘેઠ. અરિહંત ૫
વણસમજ્યે મેં મારૂં કીધું, મારૂં મળે
ન કોઇ, પંડપડયા પછી સગા સંબંધિ,
રૂપ ગુણને રોઇ, અરિહંત ૬
નારિ પ્યારી નહિ કોઇ મારી, નહિ માત
કે તાત, છેવટના સાથી બે દીઠા, પુન્ય
અને વળી પાપ, અરિહંત ૭
અગણિત દોષો આજે કીધા, કહેતાં ન
આવે પાર, દીન ઓધવજી કરે પ્રાર્થના,
વિભુ ઉતારો પાર. અરિહંત ૮

# ચેત ચેત નર ચેત !

## દોહરા.

પરલોકે સુખ પામવા, કર સારો સંકેત,
હજી બાજી છે હાથમાં, ચેત ચેત નર ચેત. ૧
જોર કરીને જીતવું, ખરેખરૂં રણખેત,
દુશ્મન છે તુજ દેહમાં, ચેત ચેત નર ચેત. ૨
ગાફલ રહીશ ગમારતું ફોગટ થઇશ ફજેત,
હવે જરૂર હુશિયાર થઇ, ચેત ચેત નર ચેત. ૩
તન ધન તે તારાં નથી, નથી પ્રિયા પરણેત,
પાછળ સૌ રહેશે પડયાં, ચેત ચેત નર ચેત. ૪
પ્રાણ જશે જ્યાં પિંડથી, પિંડ ગણાશે પ્રેત
માટીમાં માટી થશે, ચેત ચેત નર ચેત. ૫
રહ્યા ન રાણા રાજીયા, સુરનરમુનિ સમેત,
તું તો તરણા તુલ્ય છે, ચેત ચેત નર ચેત ૬
રજકણ તારા રખડશે, જેમ રખડતી રેત
પછી નરતન પામીશ ક્યાં, ચેત ચેત નર ચેત. ૭
કાળા કેશ મટી ગયા, સર્વે બન્યા શ્વેત,
જોબન જોર જતું રહ્યું, ચેત ચેત નર ચેત. ૮
માટે મનમાં સમજીને, વિચારીને કર વત,
ક્યાંથી આવ્યો ક્યાં જવું, ચેત ચેત નર ચેત ૯

શુભશીખામણ સમજીને પ્રભુ સાથે કર હેત,
અંતે અવિચળ એજ છે. ચેત ચેત નર ચેત, ૧૦

—:*:—

# ચેતવણી.

૧. આઠમાદિક પાંચે પરબીમાં લીલોત્રી ન ખાવી, બ્રહ્મચર્ય પાળવું એ મહાન તપ અને મોટો ધર્મ છે.

૨. તેની સાથે તેજ પર્વના દીવસોમાં ઘરમાંહી કે બહાર કજીઓ, કંકાશ ન કરવો તે પણ ધર્મ છે.

૩. કૃપણતાથી કે લોભથી પાણી ગળવાનું ગરણું તદન ઝીણું અન ફાટેલું રાખવું તેમાં પાપ છે. અને જાડું આખું ગરણું રાખી જતના કરવી તેમાં પણ ધર્મ છે.

૪. અજતનાએ સીધું જોયા વીના રસોઇ કરવી તેમાં પાપ છે. અને જોઇ જતના કરવી તેમાં પણ ધર્મ છે.

૫. બચ્ચાંઓને મારવાં, ગાળ દેવી તેમાં પાપ છે અને તેને નીતીના રસ્તા સમજાવવા અને ધર્મની લાગણી કરાવવી તે પણ ધમ છે.

૬. લીલોતરી ન ખાવા માટે સુકવણી કરવી તે મહા પાપ છે અને તે દીવસે સંતોષ રાખવો તેમાં પણ ધર્મ છે.

———

# જૈન બંધુઓ !

**શું ધર્મની આ સહેલી તક પણ ગુમાવશો કે ?**

દુનિયાના જ્ઞાન સાથે સરખાવતાં હિંદુસ્તાન ઘણો ઉતરતો દરજ્જો ધરાવે છે, હિંદુસ્તાનની પૃથક પૃથક કોમનો વિચાર કરતાં એક વ્યાપારીને પૈસા ટકામાં આગળ વધેલી જૈન કોમ જેની આધ્યાત્મિક સ્થિતી ધર્મના મહિમાના પ્રમાણમાં વધી શકી નથી. જેનું કારણ શાસ્ત્ર શ્રવણ, પઠન ને મનન એ ત્રિપુટીનો યોગ હજુ જૈનો શીખ્યા નથી તે યોગની અપૂર્ણતા પૂરી કરવા સાધુ સંશોધિત અને વિદ્વદ માનનીય અમુલ્ય જૈન પુસ્તકોનો સંગ્રહ કરી, ફેલાવો કરનાર તથા ઘેર બેઠાં પુસ્તકો પહોંચાડનાર વલ્લભજી મેઘજી શાહને મળો અથવા નીચેના સરનામે લખો. જૈન સાહિત્ય સેવકો ! આ તક શું ગુમાવશો ! નહિજ. આ એક પંથ ને દો કાજ અને ઘેર બેઠા ગંગા જેવું છે. તેની સાથે સહધર્મી બંધુને મદદ પણ મળે છે.

લી. સેવક, વલ્લભજી મેઘજી શાહ,

ઠે. ચીંચપોકલી, શેઠ દામજીભાઇ લક્ષ્મીચંદ જૈન ધમ સ્થાનકની ચાલીમાં રૂમ નં ૧૩

મુ. મુંબઇ.

આ પુસ્તક અમારા ચી. સ્વર્ગસ્થ
બચ્ચુ દેકું (નાનાલાલ) ના સ્મ
જૈનોમાં મફત વહેંચવા માટે છપાવ
આવેલ છે. જેમને જરૂર હોય (
નીચેની જગ્યાએ લખી મંગાવી લે(

શા. વિઠલદાસ વા(
ભાવનગર—ગોધાનાં દરવાજા
સ્થાનકવાસીનાં–અપાસર
સુતાર શેરી.

મુંબઈ:—
શા. પરમાણંદદાશ છોટાલાલની
(રતનજી જીવણદાશવાલ
ઠે. માંડવી ખોજાગલીના

---

આ પુસ્તક તેમજ જન ધર્મનાં (
પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું.

વલ્લભજી મેઘજી
ઠે. ચીચપોકલી, શેઠ દામજીભાઈ લક
જૈન ધમ સ્થાનકની ચાલમાં રૂમ
મુ. મુંબઈ